

**WIELKOPOLSKI
URZĄD WOJEWÓDZKI
w Poznaniu**

**WYDZIAŁ
POLITYKI SPOŁECZNEJ**

Leszno, dnia 27 grudnia 2024 r.

PS-Le.431.13.2024.2

**Pani
Władysława Czajkowska
Dyrektor
Centrum Usług Społecznych
w Rawiczu
ul. gen. Grot-Roweckiego 4a
63-900 Rawicz**

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ

I. Dane identyfikacyjne.

Zakres kontroli Realizacja zadań określonych ustawą o pomocy społecznej oraz zgodność zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami.
Podstawa prawna: art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.) zwaną dalej ustawą o pomocy społecznej); rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285).
Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych oraz działania wcześniejsze, jeśli miały one związek z przedmiotem kontroli.

Jednostka kontrolowana Centrum Usług Społecznych w Rawiczu, ul. gen. Grota-Roweckiego 4a, 63-900 Rawicz.

Kontroler/ Kontrolerzy

- 1) Grażyna Głuszak – inspektor wojewódzki, Wydział Polityki Społecznej w Wielkopolskim Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu, Delegatura w Lesznie – kierownik zespołu kontrolującego, upoważnienie Wojewody Wielkopolskiego nr 325/2024 z dnia 28 października 2024 r.
- 2) Alicja Moder – starszy inspektor wojewódzki, Wydział Polityki Społecznej w Wielkopolskim Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu, Delegatura w Lesznie, upoważnienie Wojewody Wielkopolskiego nr 325/2024 z dnia 28 października 2024 r.
- 3) Anna Grabarska-Łyskawka – inspektor wojewódzki, Wydział Polityki Społecznej w Wielkopolskim Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu, Delegatura w Lesznie, upoważnienie Wojewody Wielkopolskiego nr 325/2024 z dnia 28 października 2024 r.

(akta kontroli: str. 3-4)

Kontrolujący złożyli oświadczenia, że nie istnieją okoliczności uzasadniające wyłączenie ich od udziału w ww. kontroli.

(akta kontroli: str. 5-7)

Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych Od 04 listopada 2024 roku do 29 listopada 2024 roku.

Kierownik jednostki kontrolowanej Pani Władysława Czajkowska – Dyrektor Centrum Usług Społecznych w Rawiczu.

(akta kontroli: str. 18)

Pani Bogusława Olszewska – zastępca Dyrektora Organizator pomocy społecznej.

(akta kontroli: str. 19-22)

Pani Natalia Purgacz – zastępca Dyrektora Organizator usług społecznych.

(akta kontroli: str. 23-26)

II. Ocena kontrolowanej działalności.

Działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawiczu, zwany dalej: MGOPS utworzony został na mocy Uchwały Nr XI/77/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Rawiczu.

Z dniem 1 kwietnia 2021 r. MGOPS w Rawiczu został przekształcony w Centrum Usług Społecznych w Rawiczu, zwane dalej: „Centrum” (Uchwała Nr XXX/338/21 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 27 stycznia 2021 r.).

Centrum jest jednostką organizacyjną Gminy Rawicz, działającą w formie jednostki budżetowej. Terenem działania Centrum jest obszar Gminy Rawicz. Nadzór merytoryczny nad działalnością Centrum sprawuje Wojewoda Wielkopolski i Burmistrz Gminy Rawicz.

(akta kontroli str. 27-33)

Organizacja Ośrodka

Podstawę formalno – prawną działalności Centrum w dniach kontroli stanowiły m.in.:

- Statut Centrum Usług Społecznych w Rawiczu, nadany Uchwałą Nr XXX/338/21 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 27 stycznia 2021 roku, zmieniony Uchwałą Nr LV/583/22 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 26 października 2022 roku.

(akta kontroli: str. 34-49)

- Regulamin Organizacyjny Centrum Usług Społecznych w Rawiczu, wprowadzony Zarządzeniem Nr I.0121.29.2022 Dyrektora Centrum Usług Społecznych w Rawiczu z dnia 30 grudnia 2022 roku, zmieniony Zarządzeniem Nr I.0121.16.2023 Dyrektora Centrum z dnia 1 czerwca 2023 roku. Ostatnią zmianę do Regulaminu Organizacyjnego Centrum wprowadzono Zarządzeniem Nr I.0121.21.2023 Dyrektora Centrum z dnia 1 września 2023 roku.

(akta kontroli: str. 50-65)

Nie wniesiono zastrzeżeń do zapisów zawartych w Statucie i Regulaminie Centrum.

W okresie objętym kontrolą Centrum realizowało zadania z zakresu pomocy społecznej m.in. na podstawie:

- Uchwały Nr III/28/18 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 27 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup

posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023.

- Uchwały Nr III/29/18 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 27 grudnia 2018 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023.
- Uchwały Nr LVI/638/18 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 19 września 2018 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych.
- Uchwały Nr XIII/155/19 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 23 października 2019 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych.
- Uchwały Nr XIII/120/2000 Rady Miasta i Gminy Rawicz z dnia 23 lutego 2000 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków na pokrycie kosztów pogrzebu ze środków pomocy społecznej.
- Uchwały Nr XXVII/300/20 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 28 października 2020 r. w sprawie uchwalenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.
- Uchwały Nr LVI/603/22 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 23 listopada 2022 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach wspomaganych, w tym mieszkaniach chronionych.
- Uchwały Nr LXII/667/23 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 26 kwietnia 2023 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach wspomaganych, w tym mieszkaniach chronionych.
- Uchwały Nr LXXI/751/23 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 20 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach wspomaganych.
- Uchwały Nr II/5/24 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 15 maja 2024 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach wspomaganych.
- Uchwały Nr VII/50/24 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 24 lipca 2024 r. zmieniająca uchwałę w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach wspomaganych.
- Uchwały Nr LVI/602/22 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 23 listopada 2022 r. w sprawie ustalenia zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodku wsparcia – Domu Dziennego Pobytu w Rawiczu oraz Dziennych Klubach Wsparcia na terenach wiejskich.
- Uchwały Nr LII/554/22 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i ponoszenia odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze.
- Uchwały Nr LXV/686/23 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie zmiany uchwały określającej szczegółowe warunki przyznawania i ponoszenia odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze.
- Uchwały Nr LXXI/750/23 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 20 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze

i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, szczególnych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania oraz szczególnych warunków przyznawania usług sąsiedzkich, ich wymiaru, zakresu i sposobu rozliczania wykonywania takich usług.

- Uchwały Nr LIX/625/23 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie przyjęcia Programu „Majster dla seniora” na rok 2023.
- Uchwały Nr LIX/626/23 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023.
- Uchwały Nr LIX/627/23 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023.
- Uchwały Nr LXV/687/23 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie zmiany uchwały przyjmującej Program „Majster dla seniora” na rok 2023.
- Uchwały Nr LXXI/748/23 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 20 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia Programu „Majster dla seniora” na rok 2024.
- Uchwały Nr LXV/693/23 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Osłonowego „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023.
- Uchwały Nr LXX/732/23 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028.
- Uchwały Nr LXX/733/23 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028.
- Uchwały Nr LXXIV/779/24 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 28 lutego 2024 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Osłonowego „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024 – moduł I i II.
- Uchwały Nr XII/101/24 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 27 listopada 2024 r. w sprawie ustalenia sposobu sprawienia pogrzebu.

(akta kontroli: str. 66-151, 151A i B)

Zasoby kadrowe i kwalifikacje kadry

Dyrektor centrum jest powoływany i odwoływany przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) gminy, która utworzyła centrum. Dyrektorem centrum może być osoba, która: 1) ma wykształcenie wyższe; 2) ma co najmniej 3-letnie doświadczenie na stanowisku kierowniczym w podmiotach wykonujących usługi z zakresu, o którym mowa w art. 2 ust. 1; 3) ukończyła specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej lub uzyskała tytuł specjalisty w dziedzinie zdrowia publicznego, lub ukończyła studia podyplomowe w zakresie organizacji lub zarządzania w ochronie zdrowia; 4) ukończyła szkolenie z zakresu zarządzania i organizacji usług społecznych; 5) nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe lub wobec której nie wydano prawomocnego wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego lub umyślnego przestępstwa skarbowego (art. 25 ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych).

Osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej (art. 122 ustawy o pomocy społecznej).

Wójt (burmistrz, prezydent miasta) udziela dyrektorowi centrum upoważnienia do prowadzenia postępowań w indywidualnych sprawach dotyczących usług społecznych określonych w programach usług społecznych, w tym do wydawania decyzji administracyjnych. W przypadku centrum, o którym mowa w art. 9 ust. 2 pkt 1 (...) [centrum tworzy się przez przekształcenie funkcjonującego w gminie ośrodka pomocy społecznej w centrum] – wójt (burmistrz, prezydent miasta) udziela dyrektorowi centrum upoważnienia do wydawania decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy, o ile dyrektor centrum spełnia wymogi, o których mowa w art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (art. 26 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 pkt 1 ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych).

Zarządzeniem Nr 744B/2021 Burmistrza Gminy Rawicz z dnia 1 kwietnia 2021 r. na stanowisko Dyrektora Centrum Usług Społecznych w Rawiczu została powołana p. Władysława Czajkowska. Wcześniej, od 2 stycznia 2004 r. do czasu przekształcenia MGOPS w Rawiczu w Centrum Usług Społecznych zatrudniona na stanowisko Dyrektora MGOPS w Rawiczu.

(akta kontroli: por. str. 18, 23-26)

Dyrektor Centrum w Rawiczu [wymieniona w *Wykazie zatrudnionych (...)* pod poz. 1] posiada wykształcenie wyższe. Ukończyła studia magisterskie na kierunku socjologia (1994), studia podyplomowe w zakresie prawa pracy i prawa socjalnego – specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej (1999) oraz studia podyplomowe z zarządzania zasobami ludzkimi (2010). Ponadto ukończyła szkolenie specjalizacyjne z zakresu zarządzania i organizacji usług społecznych (2021) i przedstawiła oświadczenia, iż nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe, a także że nie wydano wobec niej prawomocnego wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego lub umyślnego przestępstwa skarbowego. Ponadto, iż posiada pełną zdolność do czynności prawnych i korzysta z pełni praw publicznych. Dyrektor posiada wieloletnie doświadczenie na stanowisku kierowniczym i jednocześnie wieloletni staż pracy w pomocy społecznej.

(akta kontroli: por. str. 23-26, str. 152-156)

Dyrektor Centrum Zarządzeniem Nr 745/2021 Burmistrza Gminy Rawicz z dnia 1 kwietnia 2021 r. została upoważniona do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. Ponadto do załatwiania spraw i wydawania decyzji dotyczących potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej (Zarządzenie Nr 747/2021 Burmistrza Gminy Rawicz z 01.04.2021 r.). Powyższe jest zgodnie z art. 25 ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz art. 26 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1 ww. ustawy, a także art. 122 ustawy o pomocy społecznej.

(akta kontroli: str. 157-158)

Organizatorem usług społecznych może być osoba, która: 1) ma wykształcenie wyższe; 2) ma co najmniej 2-letnie doświadczenie na stanowisku kierowniczym w podmiotach wykonujących usługi z zakresu, o którym mowa w art. 2 ust. 1; 3) ukończyła szkolenie, o którym mowa w art. 25 ust. 2 pkt 4; nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe lub wobec której nie wydano prawomocnego wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego lub umyślnego przestępstwa skarbowego (art. 28 ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych).

Zastępca Dyrektora do spraw organizowania usług Organizator usług społecznych p. Natalia Purgacz [wymieniona w *Wykazie zatrudnionych (...)* pod poz. 2] posiada wykształcenie wyższe i ponad 2-letnie doświadczenie na stanowisku kierowniczym w Centrum. Ukończyła wyższe studia zawodowe na kierunku pedagogika o specjalności pedagogika społeczna (2008) oraz studia magisterskie na kierunku pedagogika o specjalności wychowanie przedszkolne i kształcenie zintegrowane (2010). Ukończyła także studia podyplomowe z ekonomii społecznej (2014) i specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej (2018). Ponadto ukończyła szkolenie specjalizacyjne z zakresu zarządzania i organizacji usług społecznych (2021) i przedstawiła oświadczenia, iż nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skargowe, nie wydano wobec niej prawomocnego wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego lub umyślnego przestępstwa skarbowego, a także iż posiada pełną zdolność do czynności prawnych oraz korzysta z pełni praw publicznych. Powyższe jest zgodnie z art. 28 ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

(akta kontroli: por. str. 23-26, str. 159-163)

Organizatorem pomocy społecznej może być osoba, która: 1) spełnia wymogi, o których mowa w art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej; 2) nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe lub wobec której nie wydano prawomocnego wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego lub umyślnego przestępstwa skarbowego (art. 31 ust. 2 ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych).

Osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej (art. 122 ustawy o pomocy społecznej).

Zastępca Dyrektora Organizator pomocy społecznej p. Bogusława Olszewska [wymieniona w *Wykazie zatrudnionych (...)* pod poz. 3] na stanowisku zatrudniona na podstawie umowy o pracę zawartej od 01.03.2023 r. na czas określony do 31.05.2024 r., a następnie od 01.06.2024 r. na czas nieokreślony. Posiada wykształcenie wyższe i ponad 3-letni staż pracy

w pomocy społecznej. Ukończyła wyższe studia zawodowe na kierunku pedagogika o specjalności pedagogika rodzinna (2003) oraz studia magisterskie na kierunku pedagogika o specjalności praca socjalna (2009). Ukończyła także studia podyplomowe z bezpieczeństwa wewnętrznego w działaniach administracji publicznej – sytuacje kryzysowe i stany nadzwyczajne (2019) i specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej (2012). Ponadto przedstawiła oświadczenia, iż nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe, a także że nie wydano wobec niej prawomocnego wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego lub umyślnego przestępstwa skarbowego. Ponadto, iż posiada pełną zdolność do czynności prawnych i korzysta z pełni praw publicznych.

Na podstawie Zarządzenia Nr 861/2021 Burmistrza Gminy Rawicz z dnia 14 września 2021 r. upoważniona do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

Powyższe jest zgodne z art. 31 ust. 2 ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz art. 122 ustawy o pomocy społecznej.

(akta kontroli: por. str. 23-26, str. 164-167)

Głównym księgowym może być osoba, która: (...) spełnia jeden z poniższych warunków:

a) ukończyła ekonomiczne jednolite studia magisterskie, ekonomiczne wyższe studia zawodowe, uzupełniające ekonomiczne studia magisterskie lub ekonomiczne studia podyplomowe i posiada co najmniej 3-letnią praktykę w księgowości, b) ukończyła średnią, policealną lub pomaturalną szkołę ekonomiczną i posiada co najmniej 6-letnią praktykę w księgowości, c) jest wpisana do rejestru biegłych rewidentów na podstawie odrębnych przepisów, d) posiada certyfikat księgowy uprawniający do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych albo świadectwo kwalifikacyjne uprawniające do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych, wydane na podstawie odrębnych przepisów. (art. 54 ust. 2 pkt 5 lit. a-d ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U z 2024 r. poz. 1530 ze zm.).

Osoba zatrudniona na stanowisku głównego księgowego [wymieniona w Wykazie zatrudnionych (...) pod poz. 18], ukończyła wyższe studia zawodowe na kierunku marketing i zarządzanie o specjalności zarządzanie finansami przedsiębiorstw (2002) oraz studia magisterskie na kierunku zarządzanie i marketing w zakresie finansów i rachunkowości przedsiębiorstw (2004). Ponadto posiada Certyfikat księgowy do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych (2006) i posiada 7-letni staż pracy w księgowości.

Powyższe jest zgodne z art. 54 ust. 2 pkt 5 lit. a-d ustawy o finansach publicznych.

(akta kontroli: por. str. 23-26)

Pracownikiem socjalnym może być osoba, która spełnia co najmniej jeden z niżej wymienionych warunków: posiada dyplom ukończenia kolegium pracowników służb społecznych, ukończyła studia na kierunku praca socjalna lub w zakresie pracy socjalnej, do dnia 31 grudnia 2013 ukończyła studia wyższe o specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego na jednym z kierunków: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, polityka społeczna, psychologia, socjologia, nauki o rodzinie, ukończyła studia podyplomowe z zakresu metodyki i metodologii pracy socjalnej w uczelni realizującej studia na kierunku praca socjalna lub w zakresie pracy socjalnej, po uprzednim ukończeniu studiów na jednym z kierunków, o których mowa w pkt 3 (art. 116 ust. 1 pkt 1-4 ustawy o pomocy społecznej).

Wyższy stopień awansu zawodowego można nadać po spełnieniu warunku odpowiedniego minimalnego poziomu wykształcenia oraz stażu pracy w zawodzie pracownika socjalnego, które ustala się dla:

- 1. starszego pracownika socjalnego – jako wykształcenie wyższe lub studia podyplomowe lub wykształcenie średnie uprawniające, zgodnie z przepisami ustawy, do wykonywania zawodu pracownika socjalnego oraz posiadanie 2-letniego stażu pracy;**
- 2. specjalisty pracy socjalnej - jako wykształcenie wyższe lub studia podyplomowe uprawniające, zgodnie z przepisami ustawy, do wykonywania zawodu pracownika socjalnego oraz posiadanie**

3 letniego stażu pracy lub jako wykształcenie średnie uprawniające, zgodnie z przepisami ustawy, do wykonywania zawodu pracownika socjalnego i posiadanie specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny oraz 3-letniego stażu pracy;

3. *starszego specjalisty pracy socjalnej lub starszego specjalisty pracy socjalnej – koordynatora – jako wykształcenie wyższe lub studia podyplomowe uprawniające, zgodnie z przepisami ustawy, do wykonywania zawodu pracownika socjalnego oraz posiadanie 5-letniego stażu pracy lub wykształcenie średnie uprawniające, zgodnie z przepisami ustawy, do wykonywania zawodu pracownika socjalnego i posiadanie specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny oraz posiadanie 5-letniego stażu pracy;*
4. *głównego specjalisty pracy socjalnej – (...) . (art. 121b ust. 2 pkt 1-4 ustawy o pomocy społecznej).*

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Centrum realizują następujące osoby:

- 1) osoba zatrudniona na stanowisku pracownika socjalnego [wymieniona w *Wykazie zatrudnionych (...)* pod poz. 10], która ukończyła wyższe studia zawodowe, a następnie magisterskie na kierunku pedagogika w zakresie pracy socjalnej i resocjalizacji (2004, 2007);
- 2) osoba zatrudniona na stanowisku pracownika socjalnego [wymieniona w *Wykazie zatrudnionych (...)* pod poz. 17], która ukończyła studia magisterskie na kierunku socjologia (2012) oraz studia podyplomowe z metodyki i metodologii pracy socjalnej (2023);
- 3) osoba zatrudniona na stanowisku starszego pracownika socjalnego [wymieniona w *Wykazie zatrudnionych (...)* pod poz. 9], która ukończyła wyższe studia zawodowe na kierunku praca socjalna (2011) oraz studia magisterskie na kierunku praca socjalna o specjalności organizator pomocy społecznej (2017). W dniach kontroli pracownik wykazany jako osoba długotrwale nieobecna;
- 4) osoba zatrudniona na stanowisku starszego pracownika socjalnego [wymieniona w *Wykazie zatrudnionych (...)* pod poz. 12], która posiada dyplom pracownika socjalnego (1992);
- 5) osoba zatrudniona na stanowisku specjalisty pracy socjalnej [wymieniona w *Wykazie zatrudnionych (...)* pod poz. 4], która ukończyła wyższe studia zawodowe na kierunku pedagogika w zakresie praca socjalna i resocjalizacja (2007) oraz studia magisterskie na kierunku pedagogika w zakresie pracy socjalnej (2009);
- 6) osoba zatrudniona na stanowisku specjalisty pracy socjalnej [wymieniona w *Wykazie zatrudnionych (...)* pod poz. 5], która ukończyła wyższe studia zawodowe, a następnie magisterskie na kierunku pedagogika w zakresie pracy socjalnej i resocjalizacji (2002, 2004);
- 7) osoba zatrudniona na stanowisku specjalisty pracy socjalnej [wymieniona w *Wykazie zatrudnionych (...)* pod poz. 6], która posiada dyplom pracownika socjalnego (1992) i specjalizację I stopnia w zawodzie pracownik socjalny (2007);
- 8) osoba zatrudniona na stanowisku specjalisty pracy socjalnej [wymieniona w *Wykazie zatrudnionych (...)* pod poz. 13], która posiada dyplom pracownika socjalnego (1987) i specjalizację I stopnia w zawodzie pracownik socjalny (2000);
- 9) osoba zatrudniona na stanowisku specjalisty pracy socjalnej [wymieniona w *Wykazie zatrudnionych (...)* pod poz. 14], która ukończyła wyższe studia zawodowe na kierunku pedagogika o specjalności pedagogika pracy socjalnej;
- 10) osoba zatrudniona na stanowisku starszego specjalisty pracy socjalnej - koordynatora [wymieniona w *Wykazie zatrudnionych (...)* pod poz. 15], która ukończyła studia magisterskie na kierunku pedagogika o specjalności resocjalizacja (2002). Ponadto

ukończyła studia podyplomowe – specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej (2008) oraz studia podyplomowe z negocjacji i mediacji (2013).

Wyżej wymienieni pracownicy spełniają wymogi kwalifikacyjne określone dla pracownika socjalnego w obowiązujących przepisach, tj. w art. 116 ust.1 pkt 1-4 ustawy o pomocy społecznej. Ponadto osobom powierzono stanowiska starszego pracownika socjalnego, specjalisty pracy socjalnej oraz starszego specjalisty pracy socjalnej – koordynatora zgodnie z art. 121b ust. 2 pkt 1-4 ustawy o pomocy społecznej.

(akta kontroli: por. str. 23-26)

Na stanowisku starszego specjalisty wymagane jest posiadanie wykształcenia wyższego w zakresie umożliwiającym wykonywanie czynności na stanowisku i 3-letniego stażu pracy lub posiadanie wykształcenia średniego o odpowiednim profilu umożliwiającym wykonywanie zadań na stanowisku, a w odniesieniu do stanowisk urzędniczych stosownie do opisu stanowiska i 5-letniego stażu pracy (załącznik nr 3 do rozporządzenia w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych, tabela IID Stanowiska w urzędach i samorządowych jednostkach organizacyjnych, stanowiska urzędnicze, poz. 10).

W Centrum zadania z zakresu pomocy społecznej realizują także 4 osoby zatrudnione na stanowisku starszego specjalisty, tj.:

1. osoba zatrudniona na stanowisku starszy specjalista [wymieniona w *Wykazie zatrudnionych (...)* pod poz. 7], która ukończyła wyższe studia zawodowe na kierunku pedagogika o specjalności pedagogika opiekuńczo – wychowawcza i terapia pedagogiczna (2013);
2. osoba zatrudniona na stanowisku starszy specjalista [wymieniona w *Wykazie zatrudnionych (...)* pod poz. 8], która ukończyła wyższe studia zawodowe na kierunku praca socjalna o specjalności organizacja i zarządzanie w pracy socjalnej (2014);
3. osoba zatrudniona na stanowisku starszy specjalista [wymieniona w *Wykazie zatrudnionych (...)* pod poz. 11], która ukończyła wyższe studia zawodowe na kierunku pedagogika o specjalności praca socjalna z poradnictwem (2003) i studia magisterskie na kierunku pedagogika o specjalności terapia pedagogiczna (2006);
4. osoba zatrudniona na stanowisku starszy specjalista – opiekun mieszkania wspomaganego [wymieniona w *Wykazie zatrudnionych (...)* pod poz. 16], która ukończyła wyższe studia zawodowe na kierunku pedagogika o specjalności pedagogika resocjalizacyjna (2006) i studia magisterskie na kierunku pedagogika o specjalności praca socjalna (2008).

(akta kontroli: por. str. 23-26)

Ośrodek pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – centrum usług społecznych, zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. (art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej)

Ośrodek pomocy społecznej, (...) zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych. (art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej).

Zgodnie z informacją Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego Gminy Rawicz, wg stanu na dzień 31.12.2023 r. liczba mieszkańców Gminy Rawicz wynosiła 28698 osób.

(akta kontroli: str. 168)

Na podstawie sprawozdania rocznego MRiPS-03 za 2023 rok wykazano, iż w roku 2023 pracą socjalną objętych zostało 268 rodzin (564 osoby w rodzinie), w tym wyłącznie pracą socjalną 107 rodzin (272 osoby w rodzinie).

Natomiast w okresie styczeń – czerwiec 2024 r. pracą socjalną objętych zostało 210 rodzin (390 osób w rodzinie), w tym wyłącznie pracą socjalną 78 rodzin (172 osoby w rodzinie).

(akta kontroli: str. 169-184)

Zgodnie z przedstawionym wykazem pracowników oraz podziałem rejonów opiekuńczych, w okresie objętym kontrolą pracą socjalną w terenie realizowało 9 pracowników Centrum, w łącznym wymiarze 9 etatów, zatem Centrum Usług Społecznych w Rawiczu **spełnia** wymóg określony w art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej stanowiący, iż: „*Ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych*”.

(akta kontroli: por. str. 23-26, str. 185-188)

Przeliczając liczbę pracowników socjalnych pracujących w środowisku przez liczbę mieszkańców Gminy Rawicz oraz rodzin objętych pracą socjalną, ustalono, iż w okresie objętym kontrolą na 1 pracownika socjalnego Centrum przypadają **3189** mieszkańców Gminy Rawicz oraz – wg danych za 2023 r. – **30** rodzin objętych pracą socjalną. Powyższy stan świadczy o tym, że Centrum **spełnia** wymóg określony w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, który stanowi, iż: „*Ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy **na 2000 mieszkańców** lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy **na nie więcej niż 50 rodzin i osób** samotnie gospodarujących*”.

(akta kontroli: por. str. 168)

Gmina (...) przygotowują ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Zasoby (...) obejmują w szczególności infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący i realizujący. Ocena (...) obejmuje osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład ilościowy. Organ wykonawczy samorządu terytorialnego przedstawia co roku do dnia 30 kwietnia odpowiednio radzie gminy, radzie powiatu, a do 30 czerwca sejmikowi województwa właściwej jednostki samorządu terytorialnego ocenę (...). Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny (art. 16a ust. 1-4 ustawy o pomocy społecznej). Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy sporządzanie oceny w zakresie pomocy społecznej (art. 17 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej).

Centrum Usług Społecznych w Rawiczu corocznie przygotowuje Ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalną sytuacji społecznej i demograficznej gminy. Ocenę zasobów pomocy społecznej za 2023 rok przekazano do Rady Miejskiej Gminy Rawicz w dniu 30 kwietnia 2024 roku. Przedłożona do kontroli Ocena obejmuje dane z lat 2017 – 2023 r. W ocenie zasobów pomocy społecznej za rok 2023 znalazły się elementy wymagane art. 16a ust. 2 i 3 ustawy o pomocy społecznej, m.in.: dane o sytuacji demograficznej i społecznej, dane o korzystających z pomocy i wsparcia, ocena zasobów instytucjonalnych pomocy i wsparcia, ocena kadry jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego, prognozowana współpraca z organizacjami pozarządowymi. Powyższe jest zgodne z art. 16 a ust. 1-4 i art. 17 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej.

Gmina (...) opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej. Strategia (...) zawiera w szczególności: 1) diagnozę sytuacji społecznej; 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią; 3) określenie: a) celów strategicznych projektowanych zmian, b) kierunków niezbędnych działań, c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, d) wskaźników realizacji działań (art. 16b ust. 1-2 ustawy o pomocy społecznej).

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka (art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej)

Dyrektor Centrum przedstawiła Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Rawicz na lata 2021 – 2025, przyjętą Uchwałą Nr XXVII/300/20 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 28 października 2020 r.

W strategii ujęto takie zagadnienia, jak między innymi:

- raport o sytuacji społecznej Gminy Rawicz, w tym informacje o gminie, demografii, charakterystyka środowisk korzystających z pomocy społecznej, sytuacja na lokalnym rynku pracy i skali bezrobocia w regionie, już istniejących usług społecznych dla mieszkańców w zakresie oświaty, ochrony zdrowia, kultury, sportu i rekreacji, zapewnienia bezpieczeństwa; ocena zasobów sprzyjających rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie gminy;
- analiza badań ankietowych przeprowadzonych z udziałem 444 mieszkańców gminy Rawicz mająca na celu poznanie zdania społeczności lokalnej na temat problemów społecznych i deficytów z nimi związanymi,
- diagnoza problemów społecznych: głównym problemem społecznym występującym na terenie gminy Rawicz to długotrwałe lub ciężkie choroby, bezrobocie, starzenie się społeczeństwa oraz alkoholizm. Problemy z zakresu opieki społecznej dotyczą w największym stopniu osoby z niepełnosprawnością, starsze i samotne – zbyt długi okres oczekiwania na leczenie to największy problem mieszkańców gminy. Problemy osób z niepełnosprawnością – niewystarczające środki finansowe dla osób z niepełnosprawnością, problemy z zakresu opieki społecznej dotyczą w największym stopniu osoby z niepełnosprawnością, starsze i samotne – zbyt długi okres oczekiwania na leczenie to największy problem mieszkańców. Przemoc w rodzinie – przyczyny występowania przemocy w rodzinie to uzależnienia. Problemy bezrobocia – główną przyczyną występowania bezrobocia to brak nowych miejsc pracy. Problemy z zakresu bezpieczeństwa na terenie gminy Rawicz – agresywne zachowania.

Analiza SWOT – wyłonienie w każdym z analizowanych obszarów mocnych i słabych stron regionu oraz szans i zagrożeń – czyli zjawisk występujących w regionie warunkujących planowane i podejmowane działania oraz dalszą eskalację już istniejących problemów. Misja – Strategii, którą określono jako: „Kompleksowe i skoordynowane działanie, skoncentrowane na rozwiązywaniu problemów społecznych i podniesienia jakości życia mieszkańców gminy Rawicz”. Cele i kierunki działań, z uwzględnieniem celów strategicznych oraz kierunki działania zmierzające do rozwiązania problemów społecznych: Cel strategiczny 1 – wsparcie dla rodzin oraz stworzenie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju; Cel strategiczny 2 – wsparcie seniorów i osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym; Cel strategiczny – 3 kompleksowe skoordynowanie działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Programy operacyjne – w tabelarycznym układzie rozpisano dla każdego z celów strategicznych, cele operacyjne oraz konkretne kierunki działań, jakie należy

podjąć, aby je osiągnąć, z ramami czasowymi, wskaźnikami realizacji, wskazaniem źródeł finansowania i realizatorów.

Jak podkreślali autorzy Strategii – pozostaje ona w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosowanie do potrzeb i oczekiwań mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny.

Powyższe jest zgodne z art. 16b ust. 1-2 i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej.

(akta kontroli: str. 262-371)

Zasady wykonywania zadań przez centrum usług społecznych. Przy wykonywaniu zadań centrum: 1) oferuje określone usługi społeczne wszystkim osobom uprawnionym (zasada powszechności); 2) ma na względzie dobro osób korzystających z usług społecznych, w szczególności potrzebę respektowania poczucia ich podmiotowości i bezpieczeństwa (zasada podmiotowości); 3) zachowuje standardy jakości usług społecznych (zasada jakości); 4) zmierza do zapewnienia usług społecznych jak najpełniej odpowiadających na potrzeby wspólnoty samorządowej, z uwzględnieniem różnych faz życia oraz sytuacji rodzin (zasada kompleksowości); 5) współpracuje z organami administracji publicznej, organizacjami pozarządowymi i podmiotami (...) (zasada współpracy); 6) mając na względzie potrzeby wspólnoty samorządowej, podejmuje działania zmierzające do rozszerzenia oferty usług społecznych, przy wykorzystaniu potencjału podmiotów realizujących usługi społeczne na obszarze działania centrum (zasada pomocniczości); 7) dąży do wzmocnienia więzi społecznych oraz integracji i rozwoju wspólnoty samorządowej (zasada wzmacniania więzi społecznych) (...).

Dyrektor Centrum przedstawiła sprawozdanie za 2023 rok z realizacji i monitoringu Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Rawicz na lata 2021 – 2025. Bezpośredni nadzór nad prawidłowym procesem wdrażania Strategii powierzono Burmistrzowi Gminy. Natomiast monitoring Strategii opiera się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu informacji, który prowadzony jest na podstawie oceny poziomu realizacji poszczególnych zadań programu w celu stwierdzenia czy osiąga on założone cele. Jak wynika z sprawozdania Centrum Usług Społecznych w Rawiczu jest koordynatorem usług społecznych w Gminie, którego zadaniem jest zwiększenie dostępności do zintegrowanych usług społecznych dla wszystkich mieszkańców Gminy Rawicz. Misją Centrum jest zaspokajanie potrzeb ogółu mieszkańców Gminy Rawicz w zakresie usług społecznych we współpracy z administracją publiczną, organizacjami pozarządowymi i sektorem prywatny. Zasady wykonywania zadań przez Centrum Usług Społecznych: zasada powszechności, podmiotowości, jakości, kompleksowości, współpracy, pomocniczości i wzmacniania więzi społecznych. W tabelarycznym układzie rozpisano dla każdego z celów strategicznych zawartych w wyżej wymienionej Strategii, cele operacyjne, zadania, wskaźniki realizacji, wskaźniki liczbowe oraz realizatorów.

Jak podkreśliła zastępca Dyrektora Centrum w powyższym sprawozdaniu wyżej wymieniona Strategia wymaga aktualizacji i dostosowania do potrzeb mieszkańców w zakresie usług społecznych przy wykorzystaniu potencjału lokalnej społeczności.

Powyższe jest zgodne z art. 14 ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

(akta kontroli: str. 372-388)

Rada Gminy może przyjąć, w drodze uchwały, program usług społecznych, określających usługi społeczne wynikające z potrzeb współpracy samorządowej. Uchwała, o której mowa w ust. 1, stanowi akt prawa miejscowego. Rada gminy może przyjąć więcej niż jeden program usług społecznych. Opracowanie, przyjmowanie, realizowanie i ocena programów usług społecznych należy do zadań własnych gminy o charakterze fakultatywnym (art. 4 ust. 1-4 ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług)

Dyrektor Centrum przedstawiła „Program Usług Społecznych w Gminie Rawicz” na lata 2023 – 2025, podjęty Uchwałą Nr LXVIII/708/23 Rady Miejskiej Gminy Rawicz w dniu 28 września 2023 roku w sprawie programu usług społecznych pn. „Program Usług Społecznych w Gminie Rawicz”.

Celem Programu jest zwiększenie dostępu do zintegrowanych usług społecznych odpowiadających na zdiagnozowanie potrzeby mieszkańców Gminy Rawicz. Usługa adresowana jest dla wszystkich mieszkańców gminy. Program został przygotowany wspólnie z przedstawicielami społeczności lokalnej i realizowany będzie w okresie od 1.10.2023 r. do 31.12.2025 r. Realizacja Programu Usług Społecznych wynika z przeprowadzonej Diagnozy potrzeb i potencjału w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Rawicz. Głównymi odbiorcami Programu są osoby powyżej 60 roku życia, rodziny z dziećmi do lat 5, osoby z niepełnosprawnościami, dzieci powyżej 5 roku życia i młodzież, osoby z uzależnieniami i doświadczającymi przemocy, rodziny i opiekunowie osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i osób z niepełnosprawnościami, osób bezrobotnych i mieszkańców Gminy Rawicz.

Powyższe jest zgodne z art. 4 ust. 1-4 ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

(akta kontroli: str.389-411)

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia. (art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej)

Centrum realizuje zadania wynikające z rządowych programów pomocy społecznej, tj.:

- Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023;
- Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” – edycja 2024;
- Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023;
- Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2024;
- Program „Opieka 75+” edycja 2023;
- Program „Opieka 75+” edycja 2024;
- Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023;
- Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024;
- Program „Posiłek w szkole i w domu” – moduł 1 i 2.

Powyższe jest zgodne z art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej.

(akta kontroli: str. 412)

Do zadań własnych gminy należy podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych. (art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej)

W okresie objętym kontrolą Centrum realizowało zadanie z zakresu pomocy społecznej, wynikających z rozeznaczonych potrzeb Gminy:

- Program „Majster dla Seniora”;
- Całoroczną zbiórkę odzieży dla osób potrzebujących, przekazywaną również dla Szpitala Powiatowego i Komendy Powiatowej w Rawiczu;
- Projekt socjalny pn. „Trochę ciepła”, którego celem jest wsparcie osób bezdomnych, w szczególności w okresie zimowym;

- Akcję pn. „Kanapka i ciepła herbata” – przygotowanie i rozwożenie gorących napoi i kanapek w miejsca, gdzie zazwyczaj gromadzą się osoby bezdomne oraz rozwożenie ciepłej odzieży i koców dla tych osób;
- Monitoring osób bezdomnych przy współpracy z Komendą Powiatową Policji w Rawiczu.

Powyższe jest zgodne z art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej.

(akta kontroli: str. 413-414)

Zgodnie z art. 53 ustawy o pomocy społecznej: *”Osobie pełnoletniej, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie bezdomnej, osobie opuszczającej pieczę zastępczą (...), może być przyznane wsparcie w mieszkaniu treningowym lub wspomaganym (...). Mieszkania, mogą być prowadzone przez: 1) każdą jednostkę organizacyjną pomocy społecznej (...)”*.

Z treści informacji udzielonej przez Dyrektora Centrum wynika, że na terenie Gminy Rawicz nie ma mieszkań treningowych. Centrum Usług Społecznych w Rawiczu zapewnia mieszkania wspomagane – tj. 12 mieszkań wspomaganych.

(akta kontroli: por. str. 413-414)

Przyznawanie i wypłacanie świadczeń z pomocy społecznej

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach; trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej (art. 7 pkt 1-15 ustawy o pomocy społecznej)

Świadczeniami z pomocy społecznej są:

1. *świadczenia pieniężne: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie, pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki, świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy (...), wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd. (art. 36 pkt 1 lit. a-h ustawy o pomocy społecznej);*
2. *świadczenia niepieniężne: praca socjalna, bilet kredytowany, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie społeczne, pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkania treningowe lub wspomagane, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, w tym usługi wsparcia krótkoterminowego, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu treningowym lub wspomaganym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnionych. (art. 36 pkt 2 lit. a-o i q ustawy o pomocy społecznej)*

Zgodnie z treścią danych zawartych w „Sprawozdaniu rocznym z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach MRiPS-03” za 2023 rok i za I półrocze 2024 roku ustalono, że w okresie objętym kontrolą mieszkańcy Gminy Rawicz korzystali z pomocy w formie: zasiłku stałego, zasiłku okresowego, schronienia, posiłku, usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, zasiłku celowego, w tym specjalnego

zasiłku celowego, odpłatności gminy za pobyt w domu pomocy społecznej, specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz wynagrodzenia należnego opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

(akta kontroli: str. 169-184)

Dyrektor Centrum oświadczyła, iż w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby przyznania innych niż realizowane przez Centrum Usług Społecznych w Rawiczu świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z powodu braku wniosków/potrzeb.

(akta kontroli: por. str. 413-414)

Skontrolowano wybrane losowo środowiska na ustalonej próbie badawczej, stanowiącej do 10% akt osób/rodzin korzystających z każdej formy pomocy w badanym okresie. Analizie poddano dokumentację wybranych losowo 36 osób/rodzin, w sumie 55 decyzji administracyjnych. Przeanalizowano prawidłowość wydanych decyzji administracyjnych oraz prowadzonego postępowania w każdej z wymienionych wyżej form oprócz udzielonego świadczenia w formie posiłku.

Szczegółowy wykaz spraw poddanych kontroli oraz ustaleń powziętych w trakcie analizy poszczególnych spraw, zawarto w notatce służbowej z analizy dokumentów źródłowych z dnia 29 listopada 2024 r. przedstawionej Dyrektorowi Centrum Usług Społecznych w trakcie kontroli, podpisany dnia 3 grudnia 2024 r.

(akta kontroli: str. 415-460)

Zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej; pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Zasiłek stały ustala się w wysokości: w przypadku osoby samotnie gospodarującej - różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 1000 zł miesięcznie; w przypadku osoby w rodzinie - różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie. Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 100 zł miesięcznie. W przypadku zbiegu uprawnień do zasiłku stałego i renty socjalnej, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania lub zasiłku dla opiekuna, zasiłek stały nie przysługuje. (...) Przy ustalaniu uprawnień oraz wysokości zasiłku stałego do dochodu nie wlicza się kwoty zasiłku okresowego. (art. 37 ust. 1 – 6 ustawy o pomocy społecznej)

Pomocy w formie zasiłku stałego w 2023 r. udzielono 72 osobom, w tym 62 osobom samotnie gospodarującym. Natomiast w I półroczu 2024 r. udzielono 67 osobom, w tym 58 osobom samotnie gospodarującym. Świadczeniobiorcom zasiłku stałego opłacano także składki na ubezpieczenie zdrowotne.

(akta kontroli: por. str. 169-184)

Sprawdzono dokumentację 6 świadczeniobiorców dotyczącą zasiłków stałych, składek na ubezpieczenie zdrowotne przyznanych na podstawie następujących decyzji:

1. nr SŚ.5204.63.2022 z dnia 25.01.2022 r.
2. nr SŚ.5204.86.2024 z dnia 10.06.2024 r.
3. nr SŚ.5204.76.2024 z dnia 25.04.2024 r.
4. nr SŚ.5204.79.2024 z dnia 10.05.2024 r.
5. nr SŚ.5204.53.2023 z dnia 1.09.2023 r.
6. nr SŚ.5204.24.2024 z dnia 15.01.2024 r.
7. nr SŚ.5204.40.2023 z dnia 10.08.2023 r.

8. nr SŚ.5204.27.2024 z dnia 15.01.2024 r.
9. nr SŚ.5204.28.2023 z dnia 22.06.2023 r.
10. nr SŚ.5204.23.2024 z dnia 15.01.2024 r.
11. nr SŚ.5204.67.2023 z dnia 7.12.2023 r.
12. nr SŚ.5204.22.2024 z dnia 17.01.2024 r.
13. nr SŚ.5204.84.2024 z dnia 3.06.2024 r.
14. nr SŚ.5204.96.2024 z dnia 20.08.2024 r.

Badane decyzje posiadały podstawy prawne, rozstrzygnięcie, uzasadnienie i pouczenie o trybie wniesienia odwołania. Ponadto – pouczenia o prawach i obowiązkach świadczeniobiorcy korzystającego z pomocy społecznej. Każdorazowo podjęcie decyzji o przyznaniu świadczenia poprzedzone było przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego u wnioskodawcy. Przy stałym pobieraniu świadczeń, aktualizacje wywiadów przeprowadzano w terminach wymaganych przepisem art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

W aktach osób/rodzin znajdowały się informacje o objęciu ubezpieczeniem zdrowotnym świadczeniobiorców na podstawie art. 66, ust. 1 pkt 26 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (...).

W badanym materiale nie stwierdzono przypadków niezasadnego przyznania pomocy. Nie stwierdzono także nieprawidłowości w naliczaniu świadczeń.

(akta kontroli: por. str. 415-460)

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego: osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej; rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. Zasiłek okresowy ustala się: w przypadku osoby samotnie gospodarującej - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie; w przypadku rodziny - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny. Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50% różnicy między: kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby; kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny. Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie. Okres, na jaki jest przyznawany zasiłek okresowy, ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy. (art. 38 ust. 1 – 3, 5 ustawy o pomocy społecznej)

Zasiłki okresowe przyznawane były w 2023 r. głównie z powodu bezrobocia – 41, długotrwałej choroby 28 osobom i z powodu niepełnosprawności 15 osobom. Natomiast w I półroczu 2024 r. przyznano zasiłki okresowe z powodu bezrobocia 34 osobom, długotrwałej choroby 13 osobom i z powodu niepełnosprawności 10 osobom.

(akta kontroli: por. str. 169-184)

Sprawdzono dokumentację 7 osób/rodzin dotyczącą zasiłków okresowych, przyznanych na podstawie następujących decyzji:

1. nr SŚ.5205.151.2024 z dnia 22.10.2024 r.
2. nr SŚ.5205.156.2024 z dnia 24.10.2024 r.
3. nr SŚ.5205.2.2023 z dnia 24.01.2023 r.
4. nr SŚ.5205.144.2024 z dnia 15.10.2024 r.
5. nr SŚ.5205.128.2024 z dnia 11.09.2024 r.
6. nr SŚ.5205.150.2024 z dnia 22.10.2024 r.
7. nr SŚ.5205.145.2024 z dnia 15.10.2024 r.
8. nr SŚ.5205.132.2024 z dnia 24.09.2024 r.

W kontrolowanych sprawach stwierdzono, że decyzje administracyjne posiadały podstawy prawne, rozstrzygnięcia, uzasadnienia oraz pouczenia o trybie i terminie do wniesienia odwołania, ponadto – pouczenia o prawach i obowiązkach świadczeniobiorcy korzystającego

z pomocy społecznej. Podjęcie decyzji poprzedzone było przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego u wnioskodawcy. W badanym materiale nie stwierdzono niezasadnego przyznania pomocy.

Kwoty przyznanych świadczeń zgodne były z art. 38 ust. 2 i ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

(akta kontroli: por. str. 415-460)

W celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy. (...) na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wyrobów medycznych i leczenia, ogrzewania, w tym opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Osobom bezdomnym i innym osobom niemającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne. Zasiłek celowy może być przyznany w formie biletu kredytowanego. (art. 39 ust. 1-4 ustawy o pomocy społecznej)

W 2023 r. pomocą w formie zasiłku celowego objęto 152 osoby, natomiast w okresie styczeń – czerwiec 2024 r. pomocą objęto 66 osób.

(akta kontroli: por. str.169-184)

Skontrolowano akta 5 osób/rodzin do następujących decyzji przyznających zasiłki celowe:

1. nr SŚ.5201.182.2023 z dnia 13.11.2023 r.
2. nr SŚ.5201.124.2023 z dnia 18.09.2023 r.
3. nr SŚ.5201.162.2023 z dnia 25.10.2023 r.
4. nr SŚ.5201.166.2023 z dnia 26.10.2023 r.
5. nr SŚ.5201.65.2024 z dnia 12.09.2024 r.
6. nr SŚ.5201.115.2023 z dnia 31.08.2023 r.
7. nr SŚ.5201.71.2024 z dnia 9.10.2024 r.

Wszystkie badane decyzje posiadały podstawy prawne, rozstrzygnięcie, uzasadnienie i pouczenie o trybie wniesienia odwołania. Poza tym – pouczenia o prawach i obowiązkach świadczeniobiorcy korzystającego z pomocy społecznej. Podjęcie decyzji o przyznaniu świadczenia każdorazowo poprzedzone było przeprowadzeniem u wnioskodawcy wywiadu środowiskowego.

W odniesieniu do analizowanych spraw nie stwierdzono zastrzeżeń w zakresie zasadności i celu przyznania pomocy.

(akta kontroli: por. str. 415-460)

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany: specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi; zasiłek okresowy, zasiłek celowy lub pomoc rzeczowa, pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłku lub wydatków na pomoc rzeczową. (art. 41 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej)

W 2023 r. pomocą w formie specjalnego zasiłku celowego objęto 9 osób. Natomiast w okresie styczeń – czerwiec 2024 r. pomocą objęto 2 osoby.

(akta kontroli: por. str. 169-184)

Skontrolowano akta 3 osób/rodzin do następujących decyzji przyznających specjalne zasiłki celowe:

1. nr SŚ.5202.5.2023 z dnia 25.10.2023 r.
2. nr SŚ.5202.9.2023 z dn.11.2023 r.
3. nr SŚ.5202.4.2024 z dnia 10.06.2024 r.

Wszystkie badane decyzje posiadały podstawy prawne, rozstrzygnięcie, uzasadnienie i pouczenie o trybie wniesienia odwołania. Poza tym – pouczenia o prawach i obowiązkach świadczeniobiorcy korzystającego z pomocy społecznej. Podjęcie decyzji o przyznaniu świadczenia każdorazowo poprzedzone było przeprowadzeniem u wnioskodawcy wywiadu środowiskowego.

W odniesieniu do analizowanych spraw nie stwierdzono zastrzeżeń w zakresie zasadności i celu przyznania pomocy. Stwierdzono natomiast, iż w dwóch wydanych decyzjach administracyjnych przywołano art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej, a winno być art. 8 ust. 1 pkt 2.

(akta kontroli: por. str. 415-460)

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2021 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia. Rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania (...). (art. 50 ust. 1- 7 ustawy o pomocy społecznej)

Rada Miejska Gminy Rawicz podjęła, Uchwałę Nr LXV/686/23 z dnia 22 czerwca 2023 r. zmieniającą Uchwałę Nr LII/554/22 z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i ponoszenia odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz Uchwałę Nr LXXI/750/23 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 20 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania oraz szczegółowych warunków przyznawania usług sąsiedzkich, ich wymiaru, zakresu i sposobu rozliczania wykonywania takich usług.

(akta kontroli: por. str.105-113)

W 2023 r. z usług opiekuńczych skorzystało 85 osób, w tym 20 osób z specjalistycznych usług opiekuńczych. Natomiast w I półroczu 2024 r. z usług opiekuńczych skorzystało 38 osób, oraz z specjalistycznych usług opiekuńczych – 20 osób.

W okresie objętym kontrolą nie realizowano usług sąsiedzkich.

(akta kontroli: por. str. 169-184)

Kontrolą objęto akta spraw 5 osób, które otrzymały wsparcie w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych na podstawie następujących decyzji:

1. nr SŚ.5233.3.51.2023 z dnia 29.12.2023 r.
2. nr SŚ.5233.2.10.2023 z dnia 12.04.2023 r.
3. nr SŚ.5232.16.2024 z dnia 26.01.2024 r.
4. nr SŚ.5232.17.2024 z dnia 26.01.2024 r.

5. nr SŚ.5232.154.2023 z dnia 27.12.2023 r.
6. nr SŚ.5232.144.2023 z dnia 27.12.2023 r.
7. nr SŚ.5233.1.1.2024 z dnia 25.06.2024 r.

Realizacja usług opiekuńczych odbywała się na wniosek osoby zainteresowanej oraz na podstawie decyzji, w której określony był zakres usług opiekuńczych, wymiar godzin usług, informacja o ustaleniu odpłatności za świadczone usługi oraz miejsce świadczenia. Ponadto, w kontrolowanej dokumentacji znajdowały się zaświadczenia lekarskie stwierdzające konieczność zapewnienia usług opiekuńczych osób drugich.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy, oraz do skontrolowanej dokumentacji.

(akta kontroli: por. str. 415-460)

Organizacja i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi należy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez gminę. (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej)

W 2023 roku ze specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystały 24 osoby. Natomiast w I półroczu 2024 r. z ww. usług skorzystało 19 osób.

(akta kontroli: por. str. 169-184)

Skontrolowano akta spraw 2 osób, które otrzymały wsparcie w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania na podstawie następujących decyzji:

1. nr SŚ.5233.3.66.2023 z dnia 29.12.2023 r.
2. nr SŚ.5233.2.11.2024 z dnia 30.01.2024 r.
3. nr SŚ.5233.2.47.2024 z dnia 25.06.2024 r.

Realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi odbywała się na wniosek osoby zainteresowanej oraz na podstawie decyzji, w której określony był zakres specjalistycznych usług opiekuńczych, wymiar godzin usług, informacja o ustaleniu odpłatności za świadczone usługi oraz miejsce świadczenia. W dokumentacji znajdowały się m.in.: zaświadczenia lekarskie o potrzebie przyznania usług, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Wszystkie badane decyzje posiadały podstawy prawne, rozstrzygnięcie, uzasadnienie i pouczenie o trybie wniesienia odwołania. Poza tym – pouczenia o prawach i obowiązkach świadczeniobiorcy korzystającego z pomocy społecznej. Podjęcie decyzji o przyznaniu świadczenia każdorazowo poprzedzone było przeprowadzeniem u wnioskodawcy wywiadu środowiskowego.

Nie stwierdzono zastrzeżeń, co do zasadności przyznanego świadczenia oraz do zawartości zgromadzonej dokumentacji.

(akta kontroli: por. str. 415-460)

Usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi były świadczone przez firmy zewnętrzne – konsorcjum wykonawców, którym Centrum Usług Społecznych w Rawiczu zlecało ich realizację. Centrum zawarło z wykonawcami Umowę (...)

Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części protokołu kontroli zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli.

Wyłączenia dokonał zespół inspektorów na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Z treści ww. umów wynika, iż wykonawca, zobowiązuje się, że wszystkie osoby wykonujące w jego imieniu usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, posiadać będą kwalifikacje określone w § 3 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 ze zm.).

(akta kontroli: str. 461-487)

Z treści informacji udzielonej przez Dyrektora Centrum wynika, że nadzór i kontrole nad realizacją i jakością wyżej wymienionych usług opiekuńczych był sprawowany przez pracowników socjalnych Centrum, którzy dokonywali kontroli poprzez odwiedziny w miejscu zamieszkania świadczeniobiorców. Z kontroli pracownicy socjalni Centrum sporządzali notatki służbowe, z których wynika m.in., iż informowano świadczeniobiorców, że w przypadku wystąpienia jakichś nieprawidłowości lub kłopotów związanych z realizacją wyżej wymienionych usług należy niezwłocznie zgłosić do Centrum Usług Społecznych w Rawiczu.

(akta kontroli: str. 488-493)

Podczas kontroli zweryfikowano miesięczne karty 5 osób/świadczeniobiorców korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, na których widnieje data, liczba godzin, zakres usług w danym dniu i podpis podopiecznego. Karty były potwierdzone przez koordynatora usług.

(akta kontroli: str.489-525)

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. (art. 54 ust.1 ustawy o pomocy społecznej) Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę mieszkańca domu za jego pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej. (art. 59 ust.1 ustawy o pomocy społecznej) Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca, z zastrzeżeniem ust. 3. (art. 60 ust.1 ustawy o pomocy społecznej) Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności: 1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi, 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej - przy czym osoby i gmina określone w pkt 2 i 3 nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność. Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wnoszą: 1) mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu, (...) nie więcej niż 70% tego dochodu; 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi - zgodnie z umową zawartą w trybie art. 103 ust. 2 ustawy (...) z tym, że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% tego kryterium dochodowego na osobę w rodzinie; 3) gmina, (...) w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez osoby, o których mowa w pkt 1 i 2. (art. 61 ust.1 i 2 ustawy o pomocy społecznej)

W okresie objętym kontrolą kierowano osoby do domu pomocy społecznej i ponoszono odpłatność za pobyt mieszkańca gminy w tym domu. Na dzień kontroli w domu pomocy społecznej przebywało 21 osób.

W okresie od stycznia do grudnia 2023 r. wydano 2 decyzje o skierowaniu do DPS. Natomiast w 2024 r. wydano 6 decyzji.

(akta kontroli: str. 526)

Skierowane osoby spełniają warunki określone w art. 54 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej niezbędne do przyznania całodobowej opieki w domu pomocy społecznej.

Zgodnie z danymi, zawartymi w *Sprawozdaniu MRiPS-03*, Gmina Rawicz poniosła odpłatność z tytułu przebywania osób w DPS w 2023 roku – 25 osób. Natomiast w I półroczu 2024 r. poniosła odpłatność również za 25 osób.

(akta kontroli: por. str. 169-184)

Dyrektor Centrum oświadczyła, że w I półroczu 2024 r. zmarły 4 osoby, które przebywały w domu pomocy społecznej.

(akta kontroli: str. 527)

Kontroli poddano dokumentację 3 osób, które przebywały w domu pomocy społecznej na podstawie następujących decyzji:

1. nr SŚ.52312.38.2023 z dnia 11.10.2023 r.
2. nr SŚ.52312.45.2023 z dnia 21.11.2023 r.
3. nr SŚ.52312.4.2024 z dnia 25.01.2024 r.
4. nr SŚ.52312.17.2024 z dnia 22.02.2024 r.
5. nr SŚ.52312.25.2024 z dnia 15.03.2024 r.
6. nr SŚ.52312.26.2024 z dnia 25.03.2024 r.
7. nr SŚ.52312.48.2024 z dnia 14.06.2024 r.
8. nr SŚ.52312.60.2024 z dnia 4.10.2024 r.
9. nr SŚ.52312.1.2023 z dnia 18.01.2023 r.
10. nr SŚ.52312.5.2023 z dnia 8.02.2023 r.
11. nr SŚ.52312.19.2023 z dnia 29.01.2023 r.
12. nr SŚ.52312.15.2024 z dnia 19.02.2024 r.
13. nr SŚ.52312.3.2024 z dnia 18.08.2024 r.
14. nr SŚ.52312.30.2024 z dnia 23.04.2024 r.

W kontrolowanych sprawach ww. decyzje administracyjne posiadały podstawy prawne, rozstrzygnięcie, uzasadnienie i pouczenie o trybie wniesienia odwołania, a także pouczenia o prawach i obowiązkach świadczeniobiorcy korzystającego z pomocy społecznej.

Kierowanie do domu pomocy następowało zgodnie z regulacjami określonymi w § 8 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734 ze zm.).

W badanym materiale nie stwierdzono przypadków niezasadnego przyznania pomocy oraz nieprawidłowości w naliczaniu odpłatności. Aktualizacje wywiadów środowiskowych u osób przebywających w domach pomocy społecznej przeprowadzane były przez pracowników socjalnych zatrudnionych w domach pomocy społecznej, zgodnie z § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 893), w terminach zgodnych z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy oraz do dokumentacji.

Stwierdzono natomiast, iż w wydanych 3 decyzjach administracyjnych zmieniających decyzję, w których w podstawie prawnej nie przywołano art. 163 ustawy K.p.a.

(akta kontroli: por. str. 415-460)

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy, m.in.: udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędne ubrania osobom tego pozbawionym. (...) Osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona – art. 17 ust.1 pkt 3 i art. 48 ustawy

o pomocy społecznej. Udzielenie schronienia następuje poprzez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych albo schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. (art. 48a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej)

Zasady udzielania schronienia i odpłatności określono w Uchwale Nr XIII/155/19 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 23 października 2019 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych.

(akta kontroli: por. str. 66-151)

W okresie objętym kontrolą, Centrum udzieliło pomocy w formie schronienia 6 osobom.

(akta kontroli: por. str. 169-184)

Skontrolowano dokumentację 2 osób, którym udzielono nieodpłatnie pomocy w formie schronienia, na podstawie następujących decyzji:

1. nr SŚ.5224.20.2024 z dnia 8.09.2024 r.
2. nr SŚ.5224.14.2024 z dnia 28.06.2024 r.

Osoby, którym udzielono pomocy w tej formie, spełniają warunki art. 17 ust. 1 pkt 3 i art. 48 ustawy o pomocy społecznej.

Badane decyzje posiadały podstawy prawne, rozstrzygnięcie, uzasadnienie i pouczenie o trybie wniesienia odwołania, a także pouczenia o prawach i obowiązkach świadczeniobiorcy korzystającego z pomocy społecznej.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności pomocy oraz do dokumentacji.

(akta kontroli: por. str. 415-460)

Decyzje administracyjne, w przypadku każdej z ww. form wsparcia, wydawane były przez osoby posiadające upoważnienie Burmistrza Gminy Rawicz.

Stwierdzono, iż we wszystkich ww. decyzjach administracyjnych wskazano w podstawie prawnej, że decyzje wydane były (...) z upoważnienia Burmistrza Gminy Rawicz (...) bez wskazania zarządzenia Burmistrza Gminy Rawicz w sprawie upoważnienia dyrektora i zastępcę dyrektora do wydawania decyzji administracyjnych (...).

Wynagrodzenie za sprawowanie opieki wypłaca się w wysokości ustalonej przez sąd. Wynagrodzenie to obliczone w stosunku miesięcznym nie może przekraczać 1/10 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród i zysku, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za okres poprzedzający dzień przyznania wynagrodzenia. Udzielenie świadczeń w postaci wynagrodzenia za sprawowanie opieki nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej.(art. 53a, ust. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej)

W 2023 r. Centrum Usług Społecznych wypłaciło wynagrodzenie dla opiekuna prawnego 9 osobom. Natomiast w I półroczu 2024 r. wypłaciło 10 osobom.

(akta kontroli: por. str. 169-184)

Skontrolowano dokumentację 2 osób, które w okresie objętym kontrolą pobierały wynagrodzenie za sprawowanie opieki. W skontrolowanych przypadkach wynagrodzenia wypłacano opiekunom prawnym całkowicie ubezwłasnowolnionych osób, na podstawie stosownych postanowień:

Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części protokołu kontroli zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli.

Wyłączenia dokonał zespół inspektorów na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

W aktach spraw zgromadzono niezbędną dokumentację o przyznaniu wynagrodzenia za sprawowanie opieki prawnej nad osobami całkowicie ubezwłasnowolnionymi. Nie wniesiono zastrzeżeń do realizacji świadczenia.

(akta kontroli: por. str. 415-460)

Realizacja kontraktów socjalnych

W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych - w centrum usług społecznych, lub w powiatowym centrum pomocy rodzinie może zawrzeć kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. (art. 108 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej)

W okresie objętym kontrolą w Centrum Usług Społecznych zawarto w 2023 r. – 1 kontrakt socjalny.

(akta kontroli: por. str. 169-184)

Zastępca Dyrektora Centrum Usług Społecznych oświadczyła, że w czerwcu 2024 r. zawarto – 2 kontrakty socjalne.

(akta kontroli: str. 528)

Podczas kontroli przeanalizowano 2 kontrakty socjalne. W aktach opisano szczegółowo sytuację osób i ich rodzin, a także określono cele i założenia kontraktu, ustalono daty oceny realizacji kontraktu, nadzorowano realizację zaplanowanych działań, sporządzono oceny i monitorowano sytuację osób realizujących kontrakt.

Nie wniesiono zastrzeżeń do sporządzania oraz realizacji kontraktów socjalnych.

(akta kontroli: por. str. 415-460)

W okresie objętym kontrolą w rejestrze skarg i wniosków Centrum Usług Społecznych w Rawiczu została zarejestrowana jedna skarga, która została załatwiona w terminie. Skarga nie dotyczyła obszaru działań objętych kontrolą.

(akta kontroli: str. 529)

IV. Wnioski

Wskazuje na konieczność doprecyzowania:

- w podstawie prawnej decyzji administracyjnej przy zmianie decyzji o art. 163 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego,
- w podstawie prawnej decyzji administracyjnej dokładnego zarządzenia Burmistrza Gminy Rawicz w sprawie upoważnienia osoby do wydawania decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

V. Pozostałe informacje.

1. Zgodnie z przepisem § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. 2020 r. poz. 2285):

- 1) Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy;
- 2) Odmowa podpisania protokołu kontroli przez kierownika jednostki podlegającej kontroli nie stanowi

- przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych;
- 3) Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole;
 - 4) Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli;
 - 5) O zachowaniu terminu na zgłoszenie zastrzeżeń do protokołu kontroli decyduje data nadania przesyłki;
 - 6) Zastrzeżenia zgłoszone po terminie lub zgłoszone przez osobę nieuprawnioną pozostawia się bez rozpatrzenia;
 - 7) W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli termin odmowy podpisania protokołu, wraz z podaniem jej przyczyn, biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska Dyrektora wobec zastrzeżeń.
2. Dyrektor Centrum Usług Społecznych w Rawiczu nie zgłosił/ ~~zgłosił~~* następujące zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli:
3. W protokole nie dokonano poprawek, skreśleń lub uzupełnień.
- * ~~W protokole dokonano następujących poprawek, skreśleń lub uzupełnień:~~
4. Protokół został sporządzony w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.
5. Integralną część protokołu stanowią akta kontroli str. 1-529, które pozostają w dokumentacji Wojewody Wielkopolskiego. Dyrektorowi Centrum przekazuje się wraz z protokołem akta kontroli str. 415-460 i str. 529. Oryginalne egzemplarze pozostałych dokumentów wchodzących w skład akt kontroli, pozostają w Centrum Usług Społecznych w Rawiczu.
6. Kontrolę wpisano do Książki kontroli prowadzonej przez Centrum Usług Społecznych w Rawiczu pod numerem 3/2024.
7. Protokół zawiera 25 kolejno ponumerowane strony.
8. Treść protokołu podlega udostępnieniu, zgodnie z ustawą z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Data i podpis Dyrektora Centrum Usług Społecznych w Rawiczu

Rawicz, dnia 14 stycznia 2025 r. /-/ Władysława Olszewska Dyrektor

Data i podpis kontrolerów:

Leszno, dnia 27 grudnia 2024 r. /-/ Grażyna Głuszak – inspektor wojewódzki

Leszno, dnia 27 grudnia 2024 r. /-/ Alicja Moder – starszy inspektor wojewódzki

Leszno, dnia 27 grudnia 2024 r. /-/ Anna Grabarska-Łyskawka – inspektor wojewódzki

Dokument sporządziła
Grażyna Głuszak 29.01.2025 r.